

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Oliewinning F2-blok Noordzee door
Veba Oil Nederland B.V.

1 december 1998

972-40

ISBN 90-421-0442-2
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

commissie voor de milieueffectrapportage

de Minister van Economische Zaken
d.t.v. Directoraat-Generaal voor Energie
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

uw kenmerk
E/EOG/MW/98061157

uw brief
23 september 1998

ons kenmerk
U715-98/Mo/eh/972-42

onderwerp
Advies voor richtlijnen Oliewinning
F2-blok Noordzee door Veba Oil Neder-
land B.V.

doorkiesnummer
(030) 234 76 07

Utrecht,
1 december 1998

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Oliewinning F2-blok Noordzee door Veba Oil Nederland B.V.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie vraagt uw aandacht voor het volgende.

Het is denkbaar dat de milieugevolgen van de onderhavige activiteit beperkt zijn. De Commissie acht het mogelijk dat in de komende jaren meerdere oliewinningsactiviteiten zullen worden ontwikkeld waarvan de milieugevolgen eveneens relatief beperkt zijn. De milieugevolgen van deze activiteiten gezamenlijk kunnen echter van groter belang zijn voor het milieu in het Noordzeegebied als geheel. Deze gezamenlijke milieugevolgen kunnen van betekenis zijn voor de vergunningverlening voor de afzonderlijke activiteiten. Het valt buiten de reikwijdte van iedere afzonderlijke m.e.r. op de gevolgen van de gezamenlijke activiteiten voor het Noordzeegebied als geheel in te gaan. Indien meerdere oliewinningsactiviteiten zullen worden ontwikkeld, lijkt het de Commissie meer voor de hand te liggen op basis van een overkoepelende milieustudie de randvoorwaarden voor het verlenen van vergunningen aan te geven. Deze randvoorwaarden kunnen betrekking hebben op bijvoorbeeld de keuze van locaties (voor zover daarin speelruimte is), fasering van activiteiten, het transport en de uitvoeringsvoorschriften die voor alle activiteiten van belang kunnen zijn. Indien gekozen wordt voor een overkoepelende milieu-studie, kan deze worden uitgevoerd door bijvoorbeeld de brancheorganisatie NOGEPA, onder de verantwoordelijkheid van het bevoegde gezag en in samenhang met de m.e.r. voor de onderhavige activiteit. Het bevoegd gezag kan deze studie evenals het MER laten toetsen, zodat een toetsingskader beschikbaar komt voor de vergunningverlening. Een bijkomend voordeel voor m.e.r.'s voor afzonderlijke activiteiten kan zijn dat generieke delen van die m.e.r.'s, zoals beschrijving van regelgeving, installaties en emissies, in de

koepel-studie kunnen worden beschreven, zodat de afzonderlijke milieueffectrapporten beperkter van opzet kunnen zijn.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag te zijner tijd de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

prof.dr.ir. D de Zeeuw
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Oliewinning F2-blok Noordzee door Veba
Oil Nederland B.V.

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Oliewinning F2-blok Noordzee door Veba Oil Nederland B.V.

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over
Oliewinning F2-blok Noordzee door Veba Oil Nederland B.V.,

uitgebracht aan de Minister van Economische Zaken door tussenkomst van het Directoraat
Generaal voor energie door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze,

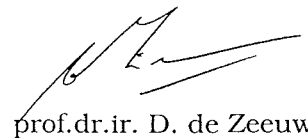
de werkgroep m.e.r. Oliewinning F2-blok Noordzee door Veba Oil Nederland B.V.,

de secretaris

drs. S.A.A. Morel

de voorzitter

prof.dr.ir. D. de Zeeuw

Utrecht, 1 december 1998

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdpunten van het advies	1
1. Inleiding	3
2. Motivering, doel en besluitvorming	4
2.1 Motivering	4
2.2 Doel	4
2.3 Besluitvorming	5
3. Voorgenomen activiteit en alternatieven	6
3.1 Algemeen	6
3.2 Voorgenomen activiteit	6
3.3 Alternatieven	9
3.3.1 Nulalternatief	9
3.3.2 Meest milieuvriendelijk alternatief	9
4. Bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling	10
5. Gevolgen voor het milieu	11
5.1 Levende natuur	11
5.2 Veiligheid	12
6. Vergelijking van alternatieven	12
7. Leemten in informatie	13
8. Evaluatieprogramma	13
9. Vorm en presentatie	14
10. Samenvatting van het MER	14

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 23 september 1998, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 182 d.d. 24 september 1998
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

Veba Oil Nederland B.V. heeft, mede namens haar partners DSM en Oranje-Nassau, het voornemen een aardolie reserve in ontwikkeling te nemen in het F2a Hanze olieveld. Dit olieveld is gelegen ongeveer 200 km ten noordwesten van Den Helder in het Nederlandse deel van het Continentaal plat. In het MER voor deze activiteit beveelt de Commissie aan met name aandacht te besteden aan:

- De motivering van de keuze voor toepassen van een stalen productieplatform met een in de onderbouw geïntegreerde olieopslagtank;
- De wijze waarop de milieugevolgen geminimaliseerd kunnen worden, waarbij op actieve wijze gezocht wordt naar een meest milieuvriendelijk alternatief (mma). De Commissie beveelt aan in ieder geval bij de ontwikkeling van het mma te beschouwen:
 - een betonconstructie voor onderbouw/opslagtank;
 - een ontwerp en bedrijfsvoering waarbij minimaal gefakkeld behoeft te worden;
 - een optimale energie-integratie gericht op de beperking van de CO₂-uitstoot;
 - afvoer van olie en gas per pijpleiding.
- Een beschrijving van de milieugevolgen, waarbij centraal staan:
 - de gevolgen van lozingen en van aanwezigheid van een platform (licht, geluid en de fakkelininstallatie) voor macrobenthos en vogels;
 - een risicoanalyse, een beschrijving van calamiteuze milieugevolgen en van maatregelen calamiteiten te voorkomen.

Verder signaleert de Commissie dat de milieugevolgen van één oliewinningslocatie in de Noordzee mogelijk relatief beperkt zijn. Het is echter denkbaar dat in de komende tijd meer initiatieven ontwikkeld zullen worden. Deze activiteiten gezamenlijk kunnen mogelijk wel belangrijke gevolgen hebben voor het gebied. De Commissie adviseert in de aanzet voor het evaluatieprogramma aan te geven hoe de gezamenlijke (cumulatieve) milieugevolgen zouden kunnen worden onderzocht. In ieder geval is het hierbij van belang dat het bevoegd gezag er zorg voor draagt dat de evaluatieprogramma's van nog te starten winningsactiviteiten zodanig op elkaar worden afgestemd dat vergelijking van de resultaten mogelijk is. Het MER kan een aanzet geven voor de uitwerking van een dergelijk evaluatieprogramma.

1. INLEIDING

Veba Oil Nederland B.V. heeft, mede namens haar partners DSM en Oranje-Nassau, het voornemen een aardolie reserve in ontwikkeling te nemen in het F2a Hanze olieveld. Dit olieveld is gelegen ongeveer 200 km ten noordwesten van Den Helder in het Nederlandse deel van het Continentaal plat.

Momenteel bestaat alleen de verplichting milieueffectrapportage te doorlopen voor het besluit van de Minister van Economische Zaken tot goedkeuring van een plan voor oliewinning in gevoelig gebied. Door de wijziging van het Besluit m.e.r. in de eerste helft van 1999, zal ook oliewinning in andere gebieden onder de m.e.r.-plicht vallen, indien de te winnen hoeveelheid meer bedraagt dan 500 ton aardolie per dag.

Bij brief van 23 september 1998^{1]} heeft het bevoegd gezag, de Minister van Economische Zaken, de Commissie voor de (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het milieueffectrapport. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant nr. 182 op 24 september 1998^{2]}.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.^{3]}. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

Bij de opstelling van haar advies heeft de Commissie rekening gehouden met de adviezen, commentaren en opmerkingen^{4]}, die zij in afschrift van het bevoegd gezag heeft ontvangen.

-
- 1 Zie bijlage 1.
 - 2 Zie bijlage 2.
 - 3 De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.
 - 4 Bijlage 4 geeft een lijst van deze reacties.

2. MOTIVERING, DOEL EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieueffectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

2.1 Motivering

De aanleiding en de ontwikkelingen die tot het initiatief hebben geleid moeten worden beschreven. Hierbij moet worden aangegeven:

- welke productiecapaciteit wordt voorzien voor olie en geassocieerd gas;
- wat de rol is van dit olieveld in het (energie)beleid voor olie en gas.

In de startnotitie is reeds een keuze gemaakt voor de toepassing van een stalen productieplatform met een in de onderbouw geïntegreerde olieopslagtank. Het MER moet aangeven welke alternatieven ten behoeve van deze keuze zijn geëvalueerd, en hoe milieu- en veiligheidsaspecten bij deze evaluatie een rol hebben gespeeld.

2.2 Doel

Uit de motivering moet een concrete en duidelijke omschrijving van het doel (of de doelen) voor de winning van olie en andere koolwaterstoffen worden afgeleid. Daarbij moeten ook de doelen ten aanzien van milieubescherming en -verbetering worden aangegeven. Doelen moeten zodanig worden beschreven, dat ze kunnen dienen voor de afbakening van te beschrijven alternatieven.

Met het oog op het volwaardig meewegen van het milieubelang in de besluitvorming moet aangegeven worden welke ruimte de gestelde doelen laten voor het ontwikkelen van alternatieven die gunstig zijn voor het milieu.

Bij het ontwerp van het productieproces is gekozen voor een zo volledig mogelijke winning van het uit de olie vrijkomende gas ter voorkoming van (continue) affakkeling. In het MER moet worden ingegaan op de knelpunten die verwezenlijking van dit doel zouden kunnen frustreren, alsmede op de milieugevolgen hiervan.

Het in de startnotitie beschreven procesontwerp voorziet in de mogelijke lozing van productiewater na reiniging. In het MER moet worden aangegeven hoe volledige scheiding van productiewater en ballastwater uit de olieopslagtank gegarandeerd wordt, aangezien lozing van ballastwater op zee niet is toegestaan.

2.3 Besluitvorming

Het gebied waarin de installatie wordt geplaatst heeft volgens het Watersysteemplan Noordzee 1991-1995 (Rijkswaterstaat 1992⁵) geen bijzonder ecologisch karakter, zodat een algemeen beschermingsniveau van toepassing is dat als volgt is geformuleerd: *'De ontwikkeling naar een zodanige kwaliteit van het watersysteem Noordzee, dat een duurzaam behoud en ontplooiing van de ecologische waarden van de Noordzee bevordert en gehandhaafd wordt onder afstemming met de maatschappelijk gewenste gebruiksfuncties Noordzee'*. Kort moet worden aangegeven welke randvoorwaarden hieruit worden afgeleid voor de ontwikkeling van alternatieven en varianten voor de oliewinning.

De gehele Noordzee is in de PKB Structuurschema Groene Ruimte (SGR) aangewezen als kerngebied in de Ecologische Hoofd Structuur (EHS). De oliewinning vindt plaats buiten de territoriale grens van Nederland (12 mijl buiten de kust). Buiten die grens is de Wet op de Ruimtelijke Ordening, waarop de PKB SGR is gebaseerd, niet van toepassing. Dat betekent dat de beschermingsformules uit het SGR voor deze activiteit niet van toepassing zijn.

Beschreven moet worden welke maatstaven voor de afweging van alternatieven⁶ (bijvoorbeeld grens- en streefwaarden voor emissies) aan het milieubeleid worden ontleend. Hierbij dient te worden verwezen naar de beleidsnota's, (ontwerp-)plannen en wetten, waarin deze zijn of worden vastgelegd. Met name van belang zijn de Mijnwet Continentaal Plat en het daarop gebaseerde Mijnreglement Continentaal Plat.

Het MER dient aan te geven dat het is opgesteld voor de goedkeuring door de Minister van Economische Zaken van een plan tot het plaatsen van een winningsinstallatie.

Tevens kan worden beschreven volgens welke procedure en welk tijdpad dit geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken. Tot slot moeten de besluiten worden aangegeven die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren.

5 Het is de Commissie niet duidelijk geworden of dit plan nog van kracht is. Zij adviseert het bevoegd gezag hierover duidelijkheid te verschaffen in de richtlijnen.

6 Zie ook hoofdstuk 6 van dit advies.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen."*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

3.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu. Hierbij kan uitgegaan worden van de volgende voor het milieu relevante deelactiviteiten:

- installatie van de onderbouw met geïntegreerde olieopslagtank;
- installatie van het hefeiland en booractiviteiten;
- onderhoudswerkzaamheden in de boorputten;
- productieactiviteiten;
- afvoer van geproduceerde koolwaterstoffen;
- ontmantelingsactiviteiten;
- transportactiviteiten.

3.2 Voorgenomen activiteit

installatie van de onderbouw met olieopslagtank

- beschrijf de te installeren onderbouw met geïntegreerde olieopslagtank en voorzieningen voor het boren van vier boorgaten;
- hoe en via welke route wordt deze installatie aangevoerd?
- hoe wordt zij geïnstalleerd?

installatie van het hefeiland en booractiviteiten

- hoe wordt het hefeiland geïnstalleerd in verband met stabiliteit en mogelijke bodemverstoring?
- beschrijf de belangrijkste onderdelen en installaties waaruit het hefeiland is opgebouwd, voor zover van belang voor eventuele milieugevolgen;
- beschrijf in algemene termen het boorprogramma met daarin in ieder geval de verbuizingsschema's, het boorspoelingsprogramma (worden vloeistoffen op oliebasis gebruikt?) en de gebruikte (toxische) hulpstoffen⁷]. Zijn er omstandigheden waaronder op essentiële punten van dit programma kan worden afgeweken?

7 Zie ook reactie 1 (bijlage 4).

onderhoudswerkzaamheden in de boorputten

- geef aan hoe eventuele onderhoudswerkzaamheden ("workovers") in de productie- en waterinjectieputten zullen worden uitgevoerd.

productieactiviteiten

- beschrijf het scheidingsproces van olie, geproduceerd water en geassocieerd gas en de (toxische) hulpstoffen die hierbij gebruikt worden⁸⁾;
- beschrijf het systeem van olieopslag en de behandeling van ballastwater;
- beschrijf het reinigingsproces van het productiewater ten behoeve van herinjectie en eventueel lozing;
- beschrijf het proces om zeewater geschikt te maken voor injectie in het reservoir, inclusief het gebruik van eventuele toxische hulpstoffen, bijvoorbeeld biociden en zuurstofverwijderaars;
- beschrijf het drogingsproces van het te winnen geassocieerde gas;
- beschrijf de energievoorziening op het productie eiland;
- beschrijf de scenario's waarbij gefakkeld dient te worden.

afvoer van geproduceerde koolwaterstoffen

- beschrijf de wijze waarop olie en gas worden afgevoerd van de productiefaciliteit;
- in geval van transport per pijpleiding moet het MER aangeven welke activiteiten gepaard gaan met het leggen van leidingen.

ontmantelingsactiviteiten

- geef aan welke werkzaamheden nodig zijn voor het definitief verlaten van de boorputten en het buiten bedrijf stellen van pijpleidingen;
- beschrijf hoe het productieplatform wordt ontmanteld en afgevoerd, inclusief mogelijke technische problemen, bijvoorbeeld bij het loskomen van de zeebodem⁹⁾;
- welke maatregelen worden getroffen voor het herstel van de lokatie?

transportactiviteiten

- Hoe en via welke routes vindt transport van materialen en personeel plaats (aantallen vervoersbewegingen en bijbehorende route)?

emissies en emissiebeperkende maatregelen

Beschrijf in het MER de emissies naar water, bodem en lucht, de geluidemissies en de invloed van licht, zowel bij reguliere bedrijfsomstandigheden als bij calamiteiten en storingen. Geef aan welke emissiebeperkende maatregelen worden voorzien. De Commissie adviseert daarbij onderscheid te maken tussen de boorfase en de productiefase. Ga specifiek in op de volgende aspecten:

water en bodem¹⁰⁾

- beschrijf de samenstelling en de omvang van de niet-oliehoudende vloeistofstromen, voor zover deze in zee geloosd worden (al dan niet incidenteel)

8 Zie ook reactie 1 (bijlage 4).

9 Zie ook reactie 1 (bijlage 4).

10 Zie ook reactie 4 (bijlage 4).

- en de wijze waarop deze worden behandeld (sanitair water, regen- spoel- en schrobwater, boorspoeling op waterbasis, cement-slurry en productiewater).
- beschrijf de samenstelling en de omvang van oliehoudende afvalstromen, de wijze waarop deze worden behandeld en afgevoerd (boorgruis uit het reservoirinterval en uit boorsecties die met boorspoeling op oliebasis zijn uitgeboord, boorspoeling op oliebasis, productie en ballastwater),
 - beschrijf de emissies ten gevolge van onderhoudsactiviteiten aan met name het productie eiland en de productie- en waterinjectieputten,
 - ga specifiek in op de hoeveelheid koolwaterstoffen (PAK, glycol, methanol, biociden) en (zware) metalen die bij de productie (voorzien en onvoorzien) kunnen vrijkomen, de wijze waarop deze worden behandeld en de emissie naar water en bodem die kan plaatsvinden¹¹],
 - beschrijf samenstelling en de hoeveelheid boorgruis die ter plaatse wordt geloosd, het verspreidingspatroon en de afzetting op de bodem,
 - beschrijf de emissie van zware metalen ten gevolge van de "sacrificial anodes" ten behoeve van kathodische protectie van de stalen onderbouw.
 - beschrijf de calamiteiten scenario's waarbij sprake is van olie lekkages naar zee, met name als gevolg van het falen van de onderzeese opslag en incidenten tijdens scheepsbelading; geef aan hoe de opslag hiertegen is beveiligd (bv dubbelwandige uitvoering en lekkage-detectie); beschrijf het olie opruim/ bestrijdings programma dat toegepast wordt bij incidentele lozingen in zee en geef aan op welke capaciteit dit gebaseerd is.

lucht

- geef aan welke stoffen (totale vracht en concentraties) naar de atmosfeer worden geëmitteerd bij de opwekking van energie, het affakkelen, de verladingsmissies en de diffuse emissies. Geef tevens aan welke maatregelen zijn getroffen om deze emissies en lekverliezen te minimaliseren. Ga in ieder geval in op CO₂, CO, SO₂, NO_x en vluchtige organische koolwaterstoffen (VOS)¹²].

geluid

- geef voor geluid een schatting van de bronsterkten van de potentiële stoorbronnen. Bepaal de afstand van de 60 dB(A) geluidcontour tot het platform voor de verschillende fasen van het project zoals aangegeven in de voorgaande tekst. De 60dB(A) kan worden beschouwd als bruikbare maat voor de gevoeligheidsgrens voor verstoring van vogels,

licht

- Wat zijn de dominante lichtbronnen, op welke momenten van de dag zijn deze in werking en hoe worden zij afgeschermd?
- Welke maatregelen zijn voorzien ter bescherming van vogels tegen de fakkel, in het geval affakkelen niet volledig kan worden voorkomen?
- Wanneer is affakkelen noodzakelijk, hoe vaak kan affakkelen optreden en hoe groot is de fakkel? Hoe kan bereikt worden dat affakkelen zoveel mogelijk wordt vermeden?

11 Zie ook reactie 1 (bijlage 4).

12 Zie ook reactie 4 (bijlage 4).

veiligheid

- beschrijf de voorzieningen ter voorkoming van een calamiteit (blow out, aanvaring, breken van leidingen) en ter bestrijding van de gevolgen daarvan (incl. rampenplan). Betrek hierbij ook de kans op calamiteiten tijdens aan- en afvoer van producten;

3.3 Alternatieven

De Commissie adviseert in het MER te onderzoeken voor welke onderdelen van de voorgenoemde activiteit zinvolle uitvoeringsvarianten kunnen worden onderscheiden. De keuze van de alternatieven moet worden gemotiveerd.

De Commissie adviseert hierbij in ieder geval te betrekken:

- afvoer van olie en gas (pijpleiding, schip, relatie met NAM-platform)¹³;
- behandeling/drogen van gas;
- herinjectie/lozing van productiewater¹⁴;
- afvoer van ballastwater met de olietanker indien herinjectie niet mogelijk is;
- minimaliseren van affakkelen.

Ook de selectie van het voorkeursalternatief dient te worden gemotiveerd, waarbij in het MER vooral de milieuargumenten voor deze keuze van belang zijn. Voor onderlinge vergelijking moeten de milieueffecten van de alternatieven volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau worden beschreven. Beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief is verplicht.

3.3.1 **Nulalternatief**

Naar de mening van de Commissie is er geen reëel nulalternatief, omdat dit niet voldoet aan de doelstelling van de initiatiefnemer. Volstaan kan worden met het beschrijven van de huidige milieusituatie, inclusief de autonome ontwikkeling als referentiesituatie voor het beschrijven van de milieugevolgen.

3.3.2 **Meest milieuvriendelijk alternatief**

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) moet:

- voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer, alsmede binnen zijn of haar competentie liggen;
- uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu.

De Commissie adviseert bij het ontwikkelen van het mma een 'actieve' aanpak te volgen. Hiermee wordt bedoeld, dat toepassing van de beste bestaande mogelijkheden voor milieubescherming en -verbetering bij de ontwikkeling van dit alternatief als uitgangspunt wordt genomen. Hierbij hoeft er niet van te worden

13 Zie ook reactie 3 (bijlage 4).

14 Zie ook reactie 1 (bijlage 4).

uitgegaan dat het voorkeursalternatief en het MMA identiek zijn. De Commissie beveelt aan bij de ontwikkeling van het MMA in ieder geval te beschouwen¹⁵:

- een betonconstructie voor de onderbouw/opslagtank;
- een ontwerp en bedrijfsvoering waarbij minimaal gefakkeld hoeft te worden;
- een optimale energie-integratie gericht op de beperking van de CO₂-uitstoot;
- toepassing van low-NO_x dan wel de-NO_x technologie;
- afvoer van olie en gas per pijpleiding.

4. BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN AUTONOME ONTWIKKELING

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, moet worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten.

Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd. De Commissie kan zich voorstellen dat de aard van het gebied aanleiding geeft te veronderstellen dat de autonome ontwikkeling voor een aantal milieuaspecten grotendeels gelijk is aan de bestaande toestand. Indien dat het geval is zal dat gemotiveerd moeten worden aangegeven. Voor de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en, indien relevant, de autonome ontwikkeling dient uitgegaan te worden van de milieuaspecten die zijn benoemd bij de milieugevolgen. Ook adviseert de Commissie bij het beschrijven van de bestaande toestand van het milieu al rekening te houden met de onderwerpen die in het evaluatieprogramma aan de orde zullen komen.

Per milieuaspect (lucht, bodem, water, enz.) kan de omvang van het studiegebied voor dit MER verschillen. Per milieuaspect dient de omvang van het studiegebied aangegeven te worden.

15 Zie ook reactie 1 en 4 (bijlage 4).

5. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu moet, waar nodig, de ernst worden bepaald in termen van aard, omvang, reikwijdte en mitigeerbaarheid;
- per milieugevolg moet worden beschreven of het tijdelijk en/of omkeerbaar is;
- waar relevant dient expliciet te worden ingegaan op de toename van de intensiteit van activiteiten in het gebied, met name transportactiviteiten;
- bij onzekerheden over het wel of niet optreden van effecten moet een betrouwbaarheidsanalyse worden uitgevoerd of een 'worst case scenario' worden gebruikt;
- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte gegevens moeten worden vermeld;
- de manier waarop milieugevolgen zijn bepaald dient inzichtelijk en controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal;
- vooral aandacht moet besteed worden aan die effecten die per alternatief verschillen of die welke de gestelde normen (bijna) overschrijden;
- minder gangbare voorspellingsmethoden moeten worden gemotiveerd.

De beschrijving van de milieugevolgen heeft betrekking op de deelactiviteiten en alternatieven daarvoor, zoals genoemd in hoofdstuk 3 van dit advies. De Commissie vraagt specifiek aandacht voor:

5.1 Levende natuur

De belangrijkste aspecten, waar aandacht aan besteed moet worden bij de beschrijving van de bestaande milieutoestand, de autonome milieuontwikkeling en de milieueffecten zijn:

- de aanwezigheid en mogelijke beïnvloeding van macrobenthos;
- de aanwezigheid en mogelijke beïnvloeding van vogels door licht en geluid. Geef een aparte beschouwing over de verstoringseffecten van het affakkelen (geluid en licht) en helikopter-transport;
- beschrijf de gevolgen van de fakkels voor vogels;
- beschrijf de gevolgen van emissies van in principe niet olie-houdende vloeistofstromen (met name van productiewater) en van boorgruis;
- beschrijf de gevolgen van calamiteuze olie-emissies naar de zee.

5.2 Veiligheid

- maak een risico-analyse die ingaat op de kans op een blow out, het breken van leidingen en een aanvaring met een platform, en het effect daarvan op (natuur) functies;
- geef aan welke gebruiksfuncties in welke mate gebruiksbeporingen krijgen door de installaties, in verband met de veiligheid¹⁶].

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentie(s) worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden.

Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Hoewel dit geen verplicht deel van het MER uitmaakt, beveelt de Commissie aan een indicatie te geven van de kosten van de verschillende alternatieven.

16 Zie ook reactie 2 (bijlage 4).

7. LEEMTEN IN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieuinformatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieueffectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

De Minister van Economische Zaken moet bij het besluit tot goedkeuring van de oliewinning aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat Veba Oil Nederland B.V. in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspelingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek¹⁷].

De Commissie kan zich voorstellen dat de milieugevolgen van één oliewinningslocatie in de Noordzee relatief beperkt zijn. Het is echter denkbaar dat in de komende tijd meer initiatieven ontwikkeld zullen worden. Deze activiteiten gezamenlijk kunnen mogelijk wel belangrijke gevolgen hebben voor het gebied. De Commissie adviseert in de aanzet voor het evaluatieprogramma aan te geven hoe de gezamenlijke milieugevolgen zouden kunnen worden onderzocht. In ieder geval is het hierbij van belang dat het bevoegd gezag er zorg voor draagt dat de evaluatieprogramma's van nog te starten winningsactiviteiten zodanig op elkaar worden afgestemd dat vergelijking van de resultaten mogelijk is. Bij de opzet

17 Zie ook reactie 4 (bijlage 4).

hiervan kan rekening worden gehouden met reeds gedetailleerd uitgewerkte monitoringsprogramma's op het Engelse en Noorse gedeelte van het continentale plat.

9. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie beveelt de Commissie verder aan om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieueffectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het mma en het voorkeursalternatief;
- belangrijke leemten in kennis.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen
voor het milieueffectrapport
Oliewinning F2-blok Noordzee
door Veba Oil Nederland B.V.

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de ter inzagelegging van startnotitie in Staatscourant nr. 182 d.d. 24 september 1998

KENNISGEVING

Insprak met het oog op de Richtlijnen voor het Milieu-effectrapport inzake de winning van olie en gas in het Nederlandse deel van het continentaal plat (blok F2) naar aanleiding van de ingediende Startnotitie milieu-effectrapportage.

De Minister van Economische Zaken maakt bekend dat RWE-DEA Netherlands Oil GmbH, kantoorhoudende aan de Herengracht 141-145, te Amsterdam, is gestart met de voorbereiding van een milieu-effectrapport (MER).

Het MER heeft betrekking op het voornemen om het aardoliereservoir 'Hanze' in het F2-blok van het Nederlandse deel van het continentaal plat te ontginnen.

Op grond van het Besluit milieu-effect rapportage 1994, is het maken van een MER voor voornoemde activiteit thans niet verplicht.

Op grond van de Europese Richtlijn nr. 97/11/EG van 3 maart 1997, die op 14 maart 1999 van kracht wordt, zal wel sprake zijn van een m.e.r.-plichtige activiteit. Vooruitlopend op de implementatie van de Europese Richtlijn in de Nederlandse wetgeving, door wijziging van het Besluit milieu-effectrapportage, wordt de milieu-effectrapportage-procedure gestart.

Voor het winnen van olie en gas op het Nederlandse deel van het continentaal plat is goedkeuring vereist van de Minister van Economische Zaken.

De richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport zullen door de Minister van Economische Zaken worden vastgesteld.

Doel van de voorgenomen activiteit

Het op economisch en milieutechnisch verantwoorde wijze ontginnen van het aardoliereservoir 'Hanze' in het F2-blok van het Nederlandse deel van het continentaal plat.

Aard van de voorgenomen activiteit

Het uitvoeren van productieboringen en het plaatsen en in bedrijf nemen van een productieplatform en het afvoeren van geproduceerde koolwaterstoffen.

Plaats van de voorgenomen activiteit

Het F2-blok is gelegen in het Nederlandse deel van het continentaal plat op ongeveer 200 kilometer ten noordwesten van Den Helder.

Procedure

De milieu-effectrapportage-procedure is gestart met deze publicatie.

Binnen drie maanden zal het bevoegd gezag Richtlijnen vaststellen voor de inhoud van het MER. In deze periode is er gelegenheid voor inspraak en worden wettelijk adviseurs in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen.

Informatie ten behoeve van de inspraak

De startnotitie bevat informatie over het voornemen van RWE-DEA Netherlands Oil GmbH.

De startnotitie ligt, tijdens werkuren, van 25-09-1998 tot en met 23-10-1998 ter inzage op het Bureau informatie en nieuwsvoorziening van het Ministerie van Economische Zaken, Bezuidenhoutseweg 30, te Den Haag. De startnotitie kan worden aangevraagd bij:

RWE-DEA Netherlands Oil GmbH
Herengracht 141-145
1015 BH AMSTERDAM
Contactpersoon: Ing. B.E. Van Dalen
Telefoon: 020 - 520 01 00 of 070 - 339 99 66
Telefax: 020 - 627 15 76

Inspraak

Iedereen heeft de gelegenheid om reacties in te dienen met het oog op de door het bevoegd gezag vast te stellen richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport.

Reacties en adviezen kunnen, tot en met 13-10-1998, worden ingediend bij:

Ministerie van Economische Zaken
Directoraat-Generaal voor Energie
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG
Contactpersoon: Ing. M. Mezger
Telefoon: 070 - 379 79 99

Ministerie van Economische Zaken

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Veba Oil Nederland B.V.

Bevoegd gezag: de Minister van Economische Zaken

Besluit: goedkeuring van een plan voor oliewinning

Categorie Besluit m.e.r. 1994: C17.2

Activiteit: Veba Oil Nederland B.V. heeft, mede namens haar partners DSM en Oranje-Nassau, het voornemen een aardolie reserve in ontwikkeling te nemen in het F2a Hanze olieveld. Dit olieveld is gelegen ongeveer 200 km ten noordwesten van Den Helder in het Nederlandse deel van het Continentaal plat.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 24 september 1998

richtlijnenadvies uitgebracht: 1 december 1998

Bijzonderheden:

De Commissie merkt in het advies op dat de milieugevolgen van één oliewinningslocatie in de Noordzee relatief beperkt kunnen zijn. Het is echter denkbaar dat in de komende tijd meer initiatieven ontwikkeld zullen worden. De milieugevolgen van deze activiteiten gezamenlijk kunnen echter van groter belang zijn voor het milieu in het Noordzeegebied als geheel. De Commissie komt daarom tot twee aanbevelingen.

Ten eerste kunnen de gezamenlijke milieugevolgen van betekenis zijn voor de vergunningverlening voor de afzonderlijke activiteiten. Het valt buiten de reikwijdte van iedere afzonderlijke m.e.r. op de gevolgen van de gezamenlijke activiteiten voor het Noordzeegebied als geheel in te gaan. Het lijkt de Commissie meer voor de hand te liggen op basis van een overkoepelende milieustudie de randvoorwaarden voor het verlenen van vergunningen aan te geven. Deze randvoorwaarden kunnen betrekking hebben op bijvoorbeeld de keuze van locaties (voor zover daarin speelruimte is), fasering van activiteiten, het transport en de uitvoeringsvoorschriften die voor alle activiteiten van belang kunnen zijn. Indien gekozen wordt voor een overkoepelende milieustudie, kan deze worden uitgevoerd door bijvoorbeeld de brancheorganisatie NOGEPA, onder de verantwoordelijkheid van het bevoegde gezag en in samenhang met de m.e.r. voor de onderhavige activiteit. Het bevoegd gezag kan deze studie evenals het MER laten toetsen, zodat een toetsingskader beschikbaar komt voor de vergunningverlening. Een bijkomend voordeel voor m.e.r.'s voor afzonderlijke activiteiten kan zijn dat generieke delen van die m.e.r.'s, zoals beschrijving van regelgeving, installaties en emissies, in de koepel-studie kunnen worden beschreven, zodat de afzonderlijke milieueffectrapporten beperkter van opzet kunnen zijn.

Ten tweede adviseert de Commissie in de aanzet voor het evaluatieprogramma aan te geven hoe de gezamenlijke milieugevolgen zouden kunnen worden onderzocht. In ieder geval is het hierbij van belang dat het bevoegd gezag er zorg voor draagt dat de evaluatieprogramma's van nog te starten winningsactiviteiten zodanig op elkaar worden afgestemd dat vergelijking van de resultaten mogelijk is.

Samenstelling van de werkgroep:

ing. W.G. Been

dr. N.M.J.A. Dankers

prof. ir. J.J. van der Vuurst

prof. dr. ir. D. de Zeeuw (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: drs. S.A.A. Morel

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	981016	Ministerie van Verkeer en Waterstaat	Rijswijk	981019
2.	981013	drs. D.J. Langstraat namens Produktschap Vis	Rijswijk	981019
3.	981015	Landbouw natuurbeheer en visserij	Den Haag	981019
4.	981021	Stichting Werkgroep Noordzee	Utrecht	981102